

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
30 juni 2022 (mondelinge uitspraak 21 juni 2022)

Klaagster: Mw. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, XXXXXXXX

Klager heeft afgezien van ondersteuning door mw. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: dhr. Drs. XXXXXXXX, psychiater en Mw. XXXXXXXX, AIOS en Dhr. XXXXXXXX, basisarts in opleiding

Zitting: 21 juni 2022 te Venray

Klachtennummer: 22.029

1. De klacht

De klachtmelding betreft het aanzeggen van verplichte zorg in de vorm van medicatie.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 8 juni 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 10 juni 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Klaagster heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 17 juni 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de digitale hoorzitting van 21 juni 2022.
- De commissie heeft van aangeklaagde op 17 juni 2022 een schriftelijke reactie op de klachtmelding ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 21 juni 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXXXX en heeft een psychiatrische voorgeschiedenis. Klaagster is opgenomen geweest op XXXXXXXX vanwege zelfverwaarlozing en uithuiszetting met verdenking van psychotische symptomen. Sinds 2 maart 2022 is klaagster wederom opgenomen op XXXXXXXX vanwege een onhoudbare situatie in haar woonvorm waarbij er sprake was van verbale en fysieke agressie en zelfverwaarlozing.

Op 17 juni 2022 heeft de rechtbank Limburg, locatie Roermond, een zorgmachtiging verleend tot en met 16 juni 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 17 juni 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 17 juni 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 17 juni 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 17 juni 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 17 juni 2022 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het toedienen van medicatie. Klaagster weigert sinds opname enige vorm van medicamenteuze behandeling. Er is geen verbetering van het toestandbeeld. Er werd gekozen over te gaan tot dwangbehandeling om het beeld te stabiliseren.

Het gedrag van klaagster leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel. Er is bij klaagster sprake van een psychose. Dit leidt tot zelfverwaarlozing, maatschappelijke teloorgang en met momenten tot verbale/fysieke agressie. Zij is in de overtuiging dat een Duitse man haar komt halen, waar zij op wacht. Zij is afwerend in contact. Zij heeft geen ziektebesef of inzicht in elke vorm van behandeling.

De verplichte zorg wordt als uiterste middel verleend. Hierbij zijn de 4 punten die ik hieronder noem allemaal van toepassing:

- o er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;*
- o er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben;*
- o het verlenen van verplichte zorg is evenredig, gelet op het beoogde doel en*
- o het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief gaat zijn*

Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;

Er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben.

De verplichte zorg wordt verleend om:

- een crisissituatie af te wenden*
- ernstig nadeel af te wenden*
- de geestelijke gezondheid van u te stabiliseren*
- de geestelijke gezondheid van u dusdanig te herstellen dat u uw autonomie zoveel mogelijk herwint*

Proportioneel: de psychische stoornis veroorzaakt gedrag dat leidt tot ernstig nadeel voor klaagster zelf en anderen. Behandeling op vrijwillige basis is niet mogelijk, aangezien klaagster

afspraken niet nakomt. Klaagster heeft op dit moment geen ziektebesef noch inzicht. Klaagster wordt niet wilsbekwaam ter akte geacht.

Subsidiair: het ernstig nadeel kan alleen worden weggenomen of verminderd door het toepassen van verplichte zorg. Voor diagnostiek en behandeling zal een klinische opname noodzakelijk zijn.

Doelmatig: in het algemeen doet anti psychotische medicatie wat ze moeten doen, namelijk stabiliseren van het psychiatrische beeld. Het is aannemelijk dat dit in het geval van betrokkene ook zo werkt.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat antwoordt zij dat ze net een appel heeft gegeten maar die waren rot. Ook heeft zij mandarijnen gegeten. Het gaat goed met haar. Klaagster geeft aan dat zij niet van medicatie houdt. Mensen slikken veel medicatie en daar krijg je bijwerkingen van. Klaagster geeft aan dat Davitamon voldoende is. Dat zijn vitamines en daar heeft ze genoeg aan.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij geen behoefte heeft aan medicatie. Ze heeft geen zin om naar stom gepraat te luisteren, geroddel heeft ze ook geen zin in. Soms heeft ze wel zin om lekker te eten en geniet ze nu van koffie met suiker. Medicatie gaat klaagster niet gebruiken. *'Ik ga geen medicatie gebruiken, nee is nee'*, aldus klaagster.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat iedere gek zijn gebrek heeft. Nee is nee. *'Ik ben uitgekletst.'*

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. XXXXXXXX dat klaagster momenteel voor de tweede keer opgenomen is in korte tijd. Ze ziet een uitgebreid waansysteem waarin klaagster dagelijks aan het wachten is op een man die haar mee wil nemen naar Duitsland. Daarnaast verwaarloost ze zichzelf. Voor de opname zat ze dagelijks op een bankje te wachten. Door weer en wind, met haar spullen ingepakt. Dit doet ze ook op de afdeling. Wanneer het niet gaat zoals klaagster wil wordt ze verbaal en fysiek agressief. Ze raakt in conflict met iedereen. Ook is ze een gevaar voor zichzelf en anderen. Zo doet ze natte kleding in de magnetron. Het team maakt zich zorgen. Structuur bieden werkt wel. De mentor geeft aan dat ze wel een woning heeft maar dat deze veel geld kost.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de inhoud van de klachtmelding en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie stelt voorop dat de aanvullende klacht over de opname die op de hoorzitting door de pvp wordt gemeld niet aan de orde zal komen, omdat deze klacht niet is opgenomen in de klachtmelding en derhalve voorbereiding en bestudering niet mogelijk is.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 17 juni 2022 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 17 juni 2022 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klaagster sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvggz.

Klaagster heeft hier tegenovergesteld dat bij haar geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat er geen sprake is van een psychose of waanstoornis. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een psychische stoornis zoals bedoeld in de Wvvggz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 17 juni 2022 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klaagster sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvggz.

Verder stelt de commissie vast dat klaagster bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klaagster ter zitting geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klaagster sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. Art.7:1 Wvvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. De

commissie is met aangeklaagde van oordeel dat erbij sprake is van een psychische stoornis al dan niet met wanen. Klaagster is geagiteerd, agressief en snel prikkelbaar. Zij laat dit zien op de afdeling door fysiek en verbaal agressief te reageren en door gevaarlijke handelingen te verrichten zoals het stoppen van natte kleding in de magnetron. Ook reageert klaagster niet adequaat op de vragen die tijdens de zitting zijn gesteld.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht over de gedwongen medicatie: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. M.M. Kok, voorzitter,
Mw. M.P.M. den Haan, psychiater,
Mw. M.C.M. Goemans, verpleegkundige.

In aanwezigheid van mw. M. Vollenberg, ambtelijk secretaris van de klachtencommissie (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mw. XXXXXXXX, klagster,*
- *Mw. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Dhr. mr. XXXXXXXX, advocaat,*
- *Dhr. drs. XXXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. Mr. XXXXXXXX, vice-voorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*